

Davacı : Ağaoğlu Tarım Maden Orman Ürünleri Tekstil İnşaat Turizm
Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Vekili : Av. Burçak ATAMAN KUŞ
Ulu Cad., Er Sokak, Kardeşler İş Merkezi, K:4, No:32
Osmangazi / BURSA

Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah., 1597. Cad., No:9 Bilkent / ANKARA :

Vekili : Av. Meltem TÜRKÖĞLU - Aynı adreste

Davalı Yanında Müdahil : Abalioğlu Yem Soya ve Tekstil Sanayi A.Ş.

Vekili : Av. Hakan AYIK
Mansuroğlu Mah., 1593/1 Sokak, No:32/7, D:41 Bayraklı/İZMİR

Davanın Özeti : Rekabet Kurulu'nun 14.07.2011 tarih ve 11-43/940-304 sayılı kararının; yeterli araştırma yapılarak soruşturma açılmasına karar verilmesi gerektiği, şikâyet edilen şirket ile imzalanan anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanamayacağı, söz konusu şirketin tek markayla çalışılması yönünde çalışmalarının olduğunu ifade etmesine rağmen bu beyanların ciddiye alınmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Tek marka satılmasını içeren münhasır anlaşma yapılmasının Grup Muafiyet Tebliği kapsamında değerlendirilebileceği, ancak teşebbüsün bu yönde bir uygulamasının bulunmadığı, yeterli araştırma ve incelemenin yapıldığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet ASYA'nın Düşüncesi : Dava konusu kararın iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Birgül KURT'un Düşüncesi : 14.07.2011 günlü, 11-43/940-304 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılan dayaya ilişkin dosyada 25.11.2013 tarihi itibarıyla bulunan belgeler incelendi:

4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinde, "Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verir. Önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raportör olarak görevlendirir. Önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildirir.", 41. maddesinde; "Önaraştırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir." düzenlemeleri yapılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından, Abalioğlu Yem Soya ve Tekstil A.Ş.'ye ait Lezita markalı piliç eti ve yumurtanın şikâyetçiye/davacıya münhasır bayilik koşulu içeren

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/3511

Karar No : 2017/4404

sözleşme ile temin edildiği şikâyetçinin diğer marka ürünlerin satışını yapması sebebiyle sözleşmeye son verildiği, bu suretle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiası ile şikâyetle bulunulduğu, yapılan önaraştırma da ilgili ürün pazarının, "piliç eti pazarı" ve "sofralık yumurta" olarak belirlendiği, bu iki teşebbüsün üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde yer almaları nedeniyle taraflar arasındaki sözleşmenin dikey anlaşma niteliğinde olduğu saptanarak, yapılan inceleme sonucu, imzalanmış olan bayilik sözleşmesi ve 2010 yılına ait bayilik sözleşmesinde münhasırlık hükmü olmadığı, Abaloğlu tarafından bayilere gönderilen yazıda, Abaloğlu'nun tek taraflı olarak "tek üreticiyle çalışan bayi" kararı aldığı, bu konuda bayilerin en geç 7 Aralık 2009 tarihine kadar kararlarını vermeleri gerektiği, zira alınan karar doğrultusunda yeni uygulamanın 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren başlayacağı, Lezita markası dışında ürün satan bayilere ürün temin edilmeyeceği ifadeleri yer aldığı, konu hakkında Abaloğlu'ndan bilgi talebine istinaden gelen cevabi yazıda; Abaloğlu tarafından mevcut durumda başka markalarla çalışmayı tercih eden bayilerinin bulunduğu, geçmiş dönemde tek markayla çalışılması ile ilgili girişimleri bulunduğunu, fakat uygulamanın güçlüğü sebebiyle vazgeçildiği ifadelerine yer verildiği, bayilerle yapılan görüşmelerinde, Lezita ürünleri dışında başka markalı piliç eti ve yumurta satışı yapabildikleri bilgisinin alındığı, başvuruda belirtilen iddiaları doğrular nitelikte herhangi bir bilgi ve belgeye erişilemediği, Abaloğlu'nun hem piliç eti hem de sofralık yumurta pazarında pazar payının % 40'ın altında olması nedeniyle bayileri ile yapacağı tek marka satılması koşulunu içeren münhasır anlaşmaların, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilebileceği, Abaloğlu'nun tek marka satılmasını içeren münhasır anlaşma yapması 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer alan koşullara uygun olarak gerçekleştirildiği takdirde grup muafiyetinden yararlanabileceği, ancak teşebbüsün bu yönde bir uygulaması olmadığı tespit edilip, şikâyet konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, "Belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır." denilmektedir.

Alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getiren tek marka anlaşmaları, teşebbüsün piyasada belirli bir pazar gücüne sahip bulunması hâlinde, rekabet üzerinde olumsuz etkileri bulunabileceğinden, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında incelemekte, ancak bu tür anlaşmalar 4. maddeyi ihlal edecek nitelikte olsa dahi, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarını sağladığı takdirde 4. maddenin yasaklayıcı hükmünden muaf tutulmaktadır.

Uyuşmazlıkta, önaraştırma sonucu bayilik sözleşmesinde münhasırlık şartı olmadığı, uygulamada da bayilerin başka marka ürünleri satabildikleri saptandığından, soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddi yolunda verilen dava konusunda mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Dava, Rekabet Kurulu'nun (Kurul) 14.07.2011 tarih ve 11-43/940-304 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş; 3. maddesinde, teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmış; 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kuralı yer almış; 6. maddesinde de, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş; Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında ise, bu Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği sabit olanlara Kanun maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği kurala bağlanmış bulunmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 27. maddesinin (a) bendinde, bu Kanun'da yasaklanan faaliyetler ve hukukî işlemler hakkında, başvuru üzerine veya re'sen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlâllere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idarî para cezaları uygulamak Kurul'un görevleri arasında sayılarak; 40. maddesinde, Kurul'un re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vereceği, önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurul'a yazılı olarak bildireceği; 41. maddesinde, önaraştırma raporunun Kurul'a teslimini takiben Kurul'un elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği belirtilmiş; 43., 44., 45., 46. ve 47. maddelerinde ise Kurul'un soruşturmaya başlaması hâlinde uygulanacak idarî usul çerçevesinde delillerin toplanması, tarafların bilgilendirilmesi, tebligat ve cevap verme ve sözlü savunma toplantısına ilişkin kurallara yer verilmiştir.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/3511

Karar No : 2017/4404

Kanun'un bu düzenlemesine göre, soruşturma açılmasına yeterli bilgi ve belge varsa doğrudan soruşturma açılmasına karar verilebileceği, doğrudan soruşturma açılmasına yetecek bilgi ve belge bulunmadığı hâllerde ise, daha fazla bilgi veya belge elde edebilmek için önaraştırma yapılabileceği ve önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgi ve deliller ile önaraştırma raporunun Kurul'ca değerlendirilerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verilebileceği, bu iki karar türünden birini verme hususunda Kurul'un takdir yetkisinin bulunduğu ve bu yetkinin 4054 sayılı Kanun'un 1. maddesinde belirtilen amaçları gerçekleştirme hedefi doğrultusunda kullanılması gerektiği açıktır.

Bu bağlamda, önaraştırma sonucunda rekabet kurallarını ihlâl eden eylem, karar ve anlaşmaların söz konusu olmadığı hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkması hâlinde Kurul'ca soruşturma açılmamasına karar verileceği, ancak, önaraştırma sonucu elde edilen bilgi ve delillerin bu sonuca ulaşmaya elverişli olmaması veya yetersizliği hâlinde ise soruşturma açılmasına karar verilmesi gerektiği konusunda duraksamaya yer yoktur.

Başka bir anlatımla, ihbar ve şikâyet başvurularında ileri sürülen iddia ve deliller ile re'sen araştırma sonucunda elde edilen bilgi ve bulguların noksan olduğu ve dolayısıyla önaraştırmaya konu edilen olayın soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde kesin bir kanaate ulaşmaya yetecek ölçüde aydınlatılmadığı hâllerde, Kurul'ca soruşturma açılmasına karar verilerek, 4054 sayılı Kanun'un 43. ve devamı maddelerinde düzenlenen idarî usulün uygulanması sonucunda yapılacak değerlendirmenin 48. maddede öngörülen nihai kararlar sonuçlandırılması gerekir.

Aksi takdirde, rekabet kurallarının ihlâl edildiğine ilişkin iddialar açıklığa kavuşmadan soruşturma açılmaması yönünde alınan kararın, rekabetin korunması amacıyla hizmet etmeyeceği kuşkusuzdur.

Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Tebliğler ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğiyle, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.

Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendinde de, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin önem taşıdığı ve süresi belirsiz olan veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğünün belli istisnalar dışında mümkün olmadığı belirtilerek bu tür sözleşmelere grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Aktarılan mevzuat hükümlerinin incelenmesinden, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması ya da beş yılı aşması hâlinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, sözleşmenin Kanun'un 4. maddesine aykırı hâle geleceği; öte yandan Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasındaki "muafiyet" in belirli bir süre için verilebileceği, muafiyet verilmesinin belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/3511

Karar No : 2017/4404

bağlanabileceği hükmünden hareketle de, belli koşulların bulunması hâlinde belli yükümlülükler getirilerek beş yıllık süreyi aşan dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabileceği anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirket tarafından 05.05.2011 tarihinde Rekabet Kurum'u (Kurum) kayıtlarına giren dilekçeyle, Lezita markalı piliç eti ve yumurta satımı konusunda müdahil şirketle "münhasır bayilik koşulu içeren bir sözleşme" (sözleşme) akdedildiği, bir süre sonra rakip markaların da satışının yapılması sebebiyle müdahil şirket tarafından sözleşmeye son verildiği, benzer durumun Lezita markalı piliç eti ve yumurta satımı için sözleşme ilişkisi içinde bulunan diğer satıcılar için de söz konusu olduğu, bu suretle 4054 sayılı Kanun'un ihlâl edildiği iddialarıyla şikâyet başvurusunda bulunulduğu, dava konusu Kurul kararıyla, müdahil şirketin tek marka satılmasını içeren münhasır anlaşma yapması 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer alan koşullara uygun ise grup muafiyetinden yararlanabileceği, ancak teşebbüsün bu yönde bir uygulaması olmadığı gerekçesiyle iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, şikâyete konu edilen hususun, davacı ve müdahil şirket arasında Lezita markalı piliç eti ve yumurta satımı konusunda münhasır bayilik koşulu içeren bir sözleşmenin imzalandığı ve bu sözleşme nedeniyle alıcının rekabet edebilmesinin önüne geçildiği yönündeki iddiadan oluştuğu dikkate alındığında; Kurul kararında, müdahil şirketin pazar payının %40'ın altında olduğu, sözleşme metninde bayinin sadece müdahil şirketin Lezita markalı ürünlerinin satışını şart koşan bir münhasırlık hükmü olmadığı ve yalnızca sözleşmenin 46. maddesinde "*Satıcı günlük sevkiyatlarda sadece Abalıoğlu A.Ş. ürünlerini satan bayilerine öncelik tanır.*" ifadesinin yer aldığı, bu ifadenin münhasırlık algısı yaratacak nitelikte olmadığı, müdahil şirket tarafından, "mevcut durumda başka markalarla çalışmayı tercih eden bayilerinin bulunduğu, geçmiş dönemde tek markayla çalışılması ile ilgili girişimlerinin bulunduğu, fakat uygulamanın güçlüğü sebebiyle vazgeçildiği" ifadelerine yer verildiği, 2010 yılına ait bayilik sözleşmesinde de münhasır bayiliğe ilişkin bir hükme rastlanmadığı, Lezita bayileriyle telefonla yapılan görüşmelerde münhasırlık şartının olmadığı ifade edildiği gerekçelerine yer verildiği görülmektedir.

2002/2 sayılı Tebliğ'de rekabet etmeme yükümlülüğü; alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük olarak tanımlanmıştır.

Bu çerçevede, sözleşmenin 46. maddesi ile müdahil şirket tarafından bayilere gönderilen "*Değerli Bayimiz, Bildiğiniz üzere Abant'ta yaptığımız toplantıda "tek üretici ile çalışan bayi" kararı almıştık. Buna bağlı olarak sizlerin hemen kararınızı vererek 07 Aralık 2009 tarihine kadar hangi firma ile çalışacağınızı bildirmeniz gerekmektedir. Yeni uygulamaya 01 Ocak 2010 tarihinde başlanacak Lezita markası dışında ürün satan müşteriye Lezita ürünleri verilmeyecektir...*" ifadelerini içeren yazının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3511
Karar No : 2017/4404

Bu bağlamda, müdahil şirketin bayileriyle açıkça münhasırlık içeren sözleşmeler imzalamadığı konusundaki tespitin tek başına yeterli olmadığı, nitekim rekabet etmeme yükümlülüğünün yukarıda anılan Tebliğ maddesi uyarınca dolaylı da olsa öngörülebileceği, söz konusu sözleşmenin 46. maddesinin uygulama aşamasında (münhasır olmayan bayilerin karşılaşabileceği zorluklar dikkate alındığında) fiili münhasırlığa neden olabilecek yönlerinin bulunduğu, bu durum göz önünde bulundurulmadan yapılacak her türlü değerlendirmenin eksik kalacağı açıktır. Ayrıca, bayilere gönderilen yazıda münhasır bayilik uygulaması yönünde niyetin bulunduğu, kaldı ki münhasır bayiliğe ilişkin şikâyet edilen teşebbüsün ifadelerinden ziyade fiilen gerçekleşen durumun dikkate alınması gerektiği anlaşıldığından, bayilik sözleşmelerinin rekabet hukuku açısından doğuracağı etkinin ortaya konulması gerekmektedir.

Bu durumda, rekabet hukukunun amaç ve ilkeleri ile 4054 sayılı Kanun'da öngörülen usul açısından, Kanun'un ihlâl edildiği iddiasına dayanan bir şikâyet hakkında soruşturma açmaya gerek olup olmadığını anlamak için yapılan önaraştırma sonucunda, eylemin veya anlaşmanın 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlâl olup olmadığını tespit edilmesi suretiyle soruşturma açılıp açılmayacağına karar verilmesi gerektiği açık olup, somut olayda, mevcut deliller doğrultusunda araştırmanın genişletilmesi suretiyle elde edilecek bilgi, belge ve deliller ışığında başvuru konusu iddiaların her türlü şüpheden uzak bir şekilde açıklığa kavuşturulması için soruşturma açılması gerekirken, yeterli inceleme yapılmaksızın, şikâyetin önaraştırma aşamasında reddine ilişkin dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Rekabet Kurulu'nun 14.07.2011 tarih ve 11-43/940-304 sayılı kararının **İPTALİNE**, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 135,40-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.800-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacı şirkete verilmesine, toplam 79,40-TL yargılama giderinin davalı idare yanında müdahil üzerinde bırakılmasına, posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacı şirkete ve müdahile iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 27.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Zümrüt	Doç. Dr. Gürsel	İlker	Fatih Mehmet
ÖZGÜR	ÖDEN	ÖZKAN	SERT	ALKIŞ

YARGILAMA GİDERLERİ (DAVACI)

Toplam Harç	: 66,40-TL
Posta Gideri	: 69,00-TL
Toplam	: 135,40-TL

YARGILAMA GİDERLERİ (MÜDAHİL) :

Toplam Harç	: 52,90-TL
Posta Gideri	: 26,50-TL
Toplam	: 79,40-TL

dh